

Treća deklinacija pridjeva

Pridjevi treće deklinacije završavaju u nominativu jednine različito, a u genitivu jednine imaju nastavak *-is*. Možemo zaključiti da se pridjevi treće deklinacije dekliniraju prema trećoj deklinaciji i to *i – osnova*. Dakle, kada usvojite nastavke za treću deklinaciju *i – osnova*, neće vam biti teško deklinirati pridjev treće deklinacije ☺. Razlika je u tome što za pridjeve treće deklinacije svih rodova ablativ jednine ima nastavak *- i*.

Pridjevi treće deklinacije mogu imati za svaki rod posebne završetke (pridjevi sa 3 završetka), zatim za muški i ženski rod jednake završetke, a posebno za srednji rod (pridjevi sa 2 završetka) i mogu imati za sva tri roda jednake završetke (uz manje razlike kod srednjeg roda, koje su uobičajene za isti), to su pridjevi treće deklinacije s jednim završetkom.

Kod pridjeva s tri završetka, muški rod ima nastavak u nominativu jednine *- er*, ženski rod ima nastavak, *- is*, a srednji, *- e*. Uzmimo za primjer pridjev sa tri završetka *acer*, *acris*, *acre* = oštar, oštra, oštro.

Muški rod:	Ženski rod:
N <i>acer</i>	<i>acris</i>
G <i>acr- is</i>	<i>isto</i>
D <i>acr- i</i>	<i>isto</i>
A <i>acr- em</i>	<i>isto</i>
V = N	= N
Ab <i>acr- i</i>	<i>isto</i>

a za množinu:

n <i>acr- es</i>	Isti nastavci vrijede i za množinu ženskog roda.
g <i>acr- ium</i>	
d <i>acr- ibus</i>	
a <i>acr- es</i>	
v = n	
ab <i>acr- ibus</i>	

Srednji rod pokazuje ista pravila kao i kod deklinacije imenica treće deklinacije *i – osnova*.

N <i>acre</i>
G <i>acr- is</i>
D <i>acr- i</i>
A <i>acer</i>
V <i>acer</i>
Ab <i>acr- i</i> ,

a za množinu:

n <i>acr- ia</i>
g <i>acr- ium</i>
d tempor – <i>ibus</i>
a <i>acr- ia</i>
v = n
ab <i>acr- ibus</i>

Kod pridjeva s dva završetka, muški i ženski rod imaju nastavak u nominativu jednine *-is*, a srednji, *-e*. Uzmimo za primjer pridjev sa tri završetka *dulcis* (muški i ženski rod), *dulce* = sladak, slatka, slatko.

Muški i ženski rod:

N *dulcis*

G *dulc-is*

D *dulc-i*

A *dulc-em*

V = N

Ab *dulc-i*

a za množinu:

n *dulc-es*

g *dulc-ium*

d *dulc-ibus*

a *dulc-es*

v = n

ab *dulc-ibus*

Srednji rod:

N *dulce*

G *dulc-is*

D *dulc-i*

A *dulce*

V = N

Ab *dulc-i*,

a za množinu:

n *dulc-ia*

g *dulc-ium*

d *dulc-ibus*

a *dulc-ia*

v = n

ab *dulc-ibus*

Kod pridjeva s jednim završetkom, muški, ženski i srednji rod imaju jednak nastavak za sva tri roda, osim što u akuzativu jednine srednji rod ima jednak nastavak kao i u nominativu jednine, a u množini ima jednake nastavke za nominativ, akuzativ i ablativ, što samo potvrđuje pravilo da svi srednji rodovi i imenica i pridjeva pokazuju ovakvu pravilnost. Uzmimo za primjer pridjev sa jednim završetkom *felix* = sretan. Kada se pridjev s jednim završetkom predstavlja u latinsko – hrvatskom rječniku tada se navodi nominativ jednine i genitiv jednine (N *prudens*, G *prudentis*)!

Muški, ženski i srednji rod:

N *felix*

G *felic-is*

D *felic-i*

A *felic-em* srednji rod: *felix* (!!)

V = N

Ab *felic-i*

a za množinu:

n felic –**es** srednji rod: felicia (!!)

g felic–**ium**

d felic – **ibus**

a felic – **es** srednji rod: felicia (!!)

v = n

ab felic – **ibus**

Trebamo samo obratiti pažnju na srednji rod pridjeva s jednim završetkom i deklinirati prema pravilu srednjeg roda: jednina N = A i V, a za množinu n = a i v.

- Zadatak: nakon što ste naučili nastavke i način na koji se dekliniraju pridjevi treće deklinacije, sami deklinirajte sljedeće pridjeve: celer, -eris, -ere; omnis, -e; sapiens, -ntis; atrox, -cis; audax, -acis i jasno odvojite osnovu pridjeva od padežnih nastavaka!